advokatnævnet

DATO: 13.11.2019 **Sagsnr.2019-1229**

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har advokat [A] på vegne af [klager] klaget over advokat [B], [by 1].

Klagens tema:

Advokat [A] har på vegne af [klager] klaget over, at advokat [B] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at have givet skriftlig prisoplysning, ved i forbindelse med status i forhold til salær at have oplyst beløbene eksklusiv moms, ved at have modregnet salær i udbetalt erstatning samt ved først at have fremsendt afsluttende faktura mange måneder efter den sidste modregning i erstatning til salær.

Advokat [A] har på vegne af [klager] endvidere klaget over advokat [B]s salær på 87.500 kr. inkl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 29. marts 2019.

Sagsfremstilling:

[Klager] henvendte sig i sommeren 2013 til advokat [B] med anmodning om bistand i en igangværende arbejdsskadesag vedrørende en faldulykke i sit daværende arbejde som sikkerhedsvagt i [firma] samt en arbejdsskadesag vedrørende en

faldulykke i 2009 under [klager]s udsendelse som soldat i [land].

I forbindelse med sagens opstart skrev [klager] ved e-mail af 15. juli 2013 til advokat [B] bl.a. følgende:

"Jeg bliver nødt til at spørge bare for en sikkerheds skyld så jeg ikke skyder mig selv i foden. Hvor stor en %-del tager du for at køre den her sag.. For har været uheldig med en advokat før, og det kostede mig pænt dyrt.. Med ved du skal have en del men det er bare for at få klare retningslinjer fra start af, for har jo brug for din hjælp."

I en e-mail af 29. juli 2013 spurgte en advokatsekretær på advokat [B]s kontor [klager], om han havde talt med advokat [B] om omkostninger. [Klager] svarede ved e-mail af samme dag bl.a. følgende:

"Jo snakkede godt med ham, og han ville sende mig nogle oplysninger med hensyn til omkostninger. Men det ville først være når det hele var overstået og vi havde fået min erstatning hjem.. […] Og han sagde også jeg ikke skulle frygte en kæmpe regning, for han tog ud fra hvad jeg fik i erstatning.. […]"

I juni 2014 blev der opstartet en sag omkring PTSD i tilknytning til arbejdsskadesagen vedrørende udsendelsen til [land], efter Folketinget ved en særlov havde ændret på de tidsmæssige krav til anerkendelse af PTSD på erhvervssygdomsfortegnelsen.

Den 16. december 2016 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse, hvorefter [klager]s psykiske habitus blev anerkendt som PTSD.

Den 14. februar 2017 fremkom Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse omkring udmåling af varigt mén samt midlertidigt erhvervsevnetab, hvoraf fremgik, at der fastsattes et varigt mén på 15 % og et midlertidigt erhvervsevnetab på 40 %, hvilket medførte en månedlig udbetaling på ca. 10.000 kr. til [klager].

Ved e-mail af 16. februar 2017 til advokat [B] spurgte [klager], hvad advokatsalæret var endt på.

Advokat [B] svarede ved e-mail af 17. februar 2017 bl.a. følgende:

"Alle 3 sager (ptsd, faldulykke [land] og faldulykke [firma]) er siden opstarten i midten af 2013 samlet oppe på ca. 45.000 kr. ex moms.

Jeg vil foreslå, at vi venter med at afregne en del af det, indtil den store udbetaling sker (kapitalisering af erhvervsevnetabet i PTSD-sagen)."

Ved e-mail af 9. marts 2017 til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anmodede advokat [B] om, at erstatningen blev udbetalt til hans kontor. E-mailen blev sendt i kopi til [klager].

Af e-mail af 16. marts 2017 fra advokat [B] til [klager] fremgår bl.a. følgende:

"Til orientering kan jeg oplyse, at jeg har modtaget kr. 129.000,00 og kr. 71.282,00, i alt kr. 200.282,00 fra AES.

Heri har jeg fradraget kr. 30.000,00 + moms, og derfor overført kr. 162,782,00 til din kreditorbeskyttet konto.

[…]

For så vidt angår mit arbejdsvederlag lå det på daværende tidspunkt på kr.

45.000,00.

Jeg har ved nærværende faktureret kr. 30.000,00, således at der er kr. 15.000,00 tilbage, som jeg påregner, at vi kan få gjort op med, når du forhåbentlig får en endelig erhvervsevnetabsudbetaling, altså kapitaliseret som et engangsbeløb."

Den 20. marts 2017 udstedte advokat [B] en faktura for sit salær på 37.500 kr. inkl. moms til [klager].

Idet [klager]s sag ved [bynavn 2]s Kommune havde trukket ud over en længere periode, anmodede advokat [B] Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om at træffe en afgørelse om sikkert erhvervsevnetab.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring imødekom anmodningen, og traf den 23. marts 2018 afgørelse om, at [klager]s samlede erhvervsevnetab var på 90 %, hvoraf de 45 % henførtes til noget andet end PTSD'en, primært rygskaderne, og de resterende 45 % henførtes til PTSD'en. Heraf måtte de 20 % anses som et sikkert erhvervsevnetab, der således kom til udbetaling med 1.222.000 kr. De resterende 25 % kunne kun udbetales med et månedligt beløb, da den del af afgørelsen var midlertidig.

Den 1. april 2018 skiftede advokat [B] til et andet advokatkontor, men han fortsatte med at repræsentere [klager].

Den 23. april 2018 indgik erstatningsbeløbet til advokat [B]s kontor, og den følgende dag foretog han modregning for sit salær med 50.000 kr. inkl. moms. Advokat [B] har oplyst, at de 18.750 kr. vedrørte det skyldige beløb for perioden forud for marts 2017, og de 31.250 kr. vedrørte det udførte arbejde frem til maj 2018. Det resterende erstatningsbeløb blev overført til [klager] samme dag.

Den 24. og 25. april 2018 var der en SMS-korrespondance mellem advokat [B] og [klager], hvor [klager] udtrykte forundring over størrelsen på det fratrukne beløb i

erstatningen. I en SMS den 24. april 2018 skrev advokat [B] bl.a. følgende:

"Med de 40 kg er der gjort op med mit arbejde til nu"

I en SMS den 25. april 2018 skrev advokat [B] bl.a. følgende:

"Har sat mig på 40 kg+ moms til dækning af mit arbejdsvederlag."

Sideløbende hermed blev [klager] tildelt en international pension, hvorefter hans tilknytning til arbejdsmarkedet var endeligt afklaret. Advokat [B] fremsendte på den baggrund anmodning til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med anmodning om, at der blev truffet en endelig afgørelse omkring erhvervsevnetabet.

[Klager] skiftede herefter advokat til advokat [A], som ved e-mail af 2. maj 2018 til advokat [B] bl.a. anmodede om at få tilsendt kopi af aftalebrev samt kopi af fakturaer for advokat [B]s arbejde.

Advokat [B] svarede ved e-mail af 3. maj 2018, at han ville vende tilbage så snart, han fik adgang til sagens akter, som beroede hos hans tidligere advokatkontor.

I et brev af 6. juni 2018 til advokat [A] skrev advokat [B], at han endnu ikke havde kunnet formå at få sit gamle kontor til at udlevere en elektronisk kopi af sagen, og at han nok skulle vende tilbage med en afsluttende afregning i sagen.

Ved brev af 25. juni 2018 til advokat [A] oplyste advokat [B] bl.a., at han fortsat ikke havde modtaget sagsakterne fra sit gamle kontor.

Ved e-mail af 12. juli 2018 til advokat [B] oplyste advokatfuldmægtig [C] fra advokat

[A]s kontor, at kontoret kun var i besiddelse af fakturaen af 20. marts 2017, og anmodede om at få tilsendt kopi af øvrige fakturaer på sagen.

Ved e-mail af 27. august 2018 rykkede advokatfuldmægtig [C] for svar på sin e-mail af 12. juli 2018.

Den 7. september 2018 sendte advokatfuldmægtig [C] igen en rykker for svar på sin e-mail af 12. juli 2018 til advokat [B], idet hun oplyste, at kontoret uden svar senest den 11. september 2018 så sig nødsaget til at involvere Advokatnævnet.

Advokat [B] besvarede henvendelsen ved brev af 10. september 2018, hvoraf bl.a. fremgår følgende:

"Om sagen i øvrigt bemærker jeg, at status desværre er uændret, forstået derhen, at mit tidligere kontor, uagtet at vi har en klar skriftlig aftale om, at jeg "straks" efter købet af varelageret skal have en elektronisk kopi af sagerne, stadig ikke i dikterende stund har modtaget den.

Som sagt blev aftalen indgået i starten af maj måned 2018.

Det kan vi imidlertid ikke blive ved med at vente på, og jeg vil derfor i løbet af indeværende uge lave en afregning på baggrund af det hardcopy (altså udskrevet materiale), jeg er i besiddelse af."

Ved faktura af 14. september 2018 afregnede advokat [B] et salær på 50.000 kr. inkl. moms overfor [klager].

Af brev af samme dato til advokatfuldmægtig [C] fremgår bl.a. følgende:

"Fra 17. marts 2017 og frem til skiftet til jer har min bistand bestået i følgende: Korrespondance omkring kommunal sygedagpengesag - ca. 1 time.

Udfyldelse af erhvervsevnetabsskema samt drøftelser herom med [klager]- 1,5 time.

Primo februar 2018 har jeg brugt 5 til 6 timer på at gennemgå sagen, da AES anmodede om at få kommentarer til erhvervsevnetabet.

Herudover har det været nødvendigt at bruge ca. 3,5 time på at gennemgå de 2 øvrige sager for at se, hvad der tidligere var blevet lagt til grund i relation til erhvervsevnetabet, da [klager] desværre havde betydelige rygproblemer.

Dernæst har der været anvendt 1,5 time på at gennemgå sagsakterne fra [bynavn 2]s Kommune jf. AES' brev af 27. februar 2018.

Der kan yderligere henvises til min mail af 12. marts 2018 omkring vurderingen af den kommunale sag.

Herudover har der været løbende drøftelser med [klager] og en socialrådgiver fra [klager]s fagforbund. Der er anvendt ca. 1,5 time herpå.

I forbindelse med afgørelsen er der brugt ½ time på at gennemgå denne og yderligere ½ time på at korrespondere med [klager].

Herudover har der været forskellige ekspeditioner omkring kreditorsikring.

Endelig er sagerne gået igennem igen med henblik på at anmode om

genoptagelse af rygskadesagen med henblik på at få fastsat et endeligt erhvervsevnetab.

Der er anvendt ca. 1 time herpå.

Herudover er der anvendt omkring 0,75 time på forhold, som følge af den pension, der nærmest kom "dumpende ned fra himlen" til sidst.

For ovennævnte arbejder er der beregnet under hensyntagen til medgået tid og sagens betydning og det opnåede resultat – udbetaling af et engangsbeløb på kr. 1.222.000,00 skattefrit – et salær stort kr. 25.000,00, hvortil kommer de tidligere opgjorte kr. 15.000,00."

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Adfærdsklagen

Advokat [A] har på vegne af [klager] påstået, at advokat [B] har tilsidesat god advokatskik ved ikke at have givet skriftlig prisoplysning, ved i forbindelse med status i forhold til salær at have oplyst beløbene eksklusiv moms, ved at have modregnet salær i udbetalt erstatning samt ved først at have fremsendt afsluttende faktura mange måneder efter den sidste modregning i erstatning til salær.

Advokat [A] har til støtte herfor særligt gjort gældende, at det som følge af advokat [B]s adfærd har været vanskeligt for [klager] at vurdere, hvor stort salæret ville blive. [Klager] er forbruger, hvorfor reglerne om oplysningerne til klienter er strenge. Herudover har [klager] en psykisk lidelse, hvilket må være et skærpende moment, når det gælder kravet om oplysningspligt overfor en klient.

Salærklagen

Advokat [A] har på vegne af [klager] påstået, at advokat [B]s salær skal nedsættes og har til støtte henvist til det anførte under adfærdsklagen.

Indklagede:

Adfærdsklagen

Advokat [B] har påstået frifindelse og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at han ikke har kunnet finde en sædvanlig ordrebekræftelse på sagen, men at det ved sagens opstart blev aftalt, at arbejdsvederlaget ville bero på det for klager opnåede resultat og sagens værdi, det vil sige ganske almindelige salærparametre.

Advokat [B] har endvidere anført, at [klager] på daværende tidspunkt og under sagen frem til udbetalingen af erhvervsevnetabserstatning i 2018 var under et betydeligt privatøkonomisk pres, hvorfor der blev indgået en aftale om, at [klager] skulle betale for den ydede bistand, såfremt der kom beløb til udbetaling, og at bistanden skulle betales med erstatningsmidler.

Advokat [B] har endelig anført, at han skal beklage, at arbejdsvederlaget først blev endeligt afregnet den 14. september 2018. Det bemærkes dog, at de beløb, der er indgået til advokat [B], er afregnet umiddelbart efter, at de er indgået. Selve afregningen af advokat [B]s arbejdsvederlag har så afventet en elektronisk udgave af sagsakterne. Der var indgået aftale herom med advokat [B]s tidligere kontor i maj 2018. Imidlertid blev materialet ikke fremsendt i maj måned 2018, men derimod først i maj måned 2019. Advokat [B] ønskede naturligvis at have et så fyldestgørende sagsmateriale at afregne på baggrund af som muligt, hvorfor den elektroniske udskrift blev afventet. Da det trak ud med fremsendelsen af det elektroniske sagsmateriale, blev der i september 2018 foretaget en afregning på det foreliggende grundlag, men denne blev – meget bevidst – holdt indenfor det tidligere estimat på 25.000 kr. ekskl. moms.

Salærklagen

Advokat [B] har principalt påstået afvisning af klagen over fakturaen af 20. marts 2017 og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at klagen er indgivet godt to år efter, at afregningen har fundet sted, og at der på tidspunktet for afregningen var

fuld synlighed og åbenhed omkring, hvad der var afregnet.

Advokat [B] har subsidiært påstået godkendelse af hele salæret og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at der har været tale om bistand i tre arbejdsskadesager. De to faldulykker har været indbragt for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Ankestyrelsen, og i relation til faldulykken foran [firma] har der endvidere været overvejelser omkring retshjælp/indlevering af stævning, hvilket imidlertid ikke var muligt af økonomiske årsager. Herudover var der spørgsmål omkring eventuel fejlbehandling i forbindelse med faldulykken i [land]. Endvidere har der været behov for at forholde sig til, i hvilket omfang [klager]s ryggener delvist var forårsaget af forhold hos ham selv (medfødte forhold), samt af de to ulykker. Endelig har der været bistand i relation til [klager]s sygedagpengesag hos [bynavn 2]s Kommune, omend dette kun var i relativt begrænset form, idet denne bistand primært blev ydet af [klager]s faglige forbund, [forening]. [Klager] har dog fra tid til anden været usikker omkring forhold, navnlig mulighederne for at opretholde sygedagpenge, som har gjort, at han ønskede en second opinion.

Advokat [B] har endvidere gjort gældende, at sagerne har været indbyrdes forbundne, og at der i et vist omfang har foreligget oplysninger om [klager]s helbredstilstand, der kunne opfattes som modstridende, hvilket krævede, at der skulle udvises særlig opmærksomhed omkring detaljerne. Der har således været tale om sager, hvor det har været nødvendigt at beherske det underliggende og omfangsrige bilagsmateriale helt ned i detaljerne.

Advokat [B] har endelig gjort gældende, at han udførte arbejde i sagen fra medio 2013 til primo 2017 uden, at sagen blev afregnet. Ved afregningen i marts 2017 havde [klager] ingen indsigelser hverken overfor salærets størrelse, eller at der blev betalt med erstatningsmidler. For så vidt angår tidsforbruget i sagen fra medio marts 2017 til primo maj 2018, er der anvendt godt 16 timer i perioden, hvilket yderligere også skal sammenholdes med, at der er kommet 1.222.000 kr. kontant til udbetaling, og at kapitalværdien af de ydelser, der løbende skal udbetales, udgør ca. 1.500.000 kr. På den baggrund forekommer salæret ikke højt.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7

medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Adfærdsklagen

Fristen for at indgive klager over advokaters adfærd findes i retsplejelovens § 147 b, stk. 2, og i § 18 i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v., hvoraf det fremgår, at klager skal indgives inden et år efter, at klageren er blevet bekendt med det forhold, klagen vedrører. Nævnet kan dog behandle en klage, der er indgivet senere, når fristoverskridelsen findes rimeligt begrundet.

Prisoplysning skal gives i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand. [Klager] henvendte sig til advokat [B] med anmodning om bistand i sommeren 2013. Klagen er indgivet den 29. marts 2019.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at den del af klagen, der vedrører manglende prisoplysning, er indgivet for sent, og nævnet afviser derfor denne del af klagen, idet der ikke foreligger nogen rimelig grund til fristoverskridelsen.

Advokatnævnet finder endvidere, at klagen over oplysninger om salærets størrelse ekskl. moms er for sent indgivet for så vidt angår oplysninger, der er givet forud for den 29. marts 2018.

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Advokatnævnet finder, at det ikke er godtgjort, at modregningen for salær i udbetalte erstatningsmidler skete uden forudgående aftale med [klager]. Nævnet har i den forbindelse særligt lagt vægt på [klager]s e-mail af 29. juli 2013, hvoraf

fremgår, at han forventede, at salæret ville blive fratrukket i eventuelt udbetalt erstatning.

Advokatnævnet frifinder på denne baggrund advokat [B] for dette klagepunkt.

Advokatnævnet finder derimod, at det var i strid med god advokatskik, at advokat [B] løbende, herunder i april 2018, på forespørgsel fra [klager] oplyste salærets størrelse eksklusiv moms. Nævnet har i den forbindelse særligt lagt vægt på, at [klager] var forbruger, hvorfor oplysninger om salær skal gives inklusiv moms.

Advokatnævnet finder endvidere, at advokat [B] havde pligt til at udarbejde en faktura i forbindelse med, at han modregnede 50.000 kr. i den udbetalte erstatningssum. Ved at vente med at udarbejde fakturaen i næsten fem måneder på trods af gentagne anmodninger herom fra [klager]s nye advokat har advokat [B] tilsidesat god advokatskik. Det kan ikke føre til en ændret vurdering, at udarbejdelse af fakturaen beroede på udlevering af sagsakter fra advokat [B]s tidligere kontor, idet dette ikke burde komme [klager] til skade.

Advokatnævnet pålægger som følge af det anførte og henset til flerheden af overtrædelser advokat [B] en bøde på 20.000 kr. i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1.

Advokat [B] kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Salærklagen

Fristen for at indgive klager over advokaters salærer findes i retsplejelovens § 146, stk. 2, og i § 18 i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v., hvoraf det fremgår, at klager skal indgives senest 1 år efter, at klageren er blevet bekendt med kravet om vederlag. Fristen regnes fra den endelige afregning af den pågældende sag. Advokatnævnet kan dog behandle en

klage, der er indgivet for sent, når fristoverskridelsen er rimeligt begrundet.

Sagen er endeligt afregnet ved faktura af 14. september 2018. Da klagen er indgivet den 29. marts 2019, er klagen rettidigt indgivet.

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

[Klager] var ved henvendelsen til advokat [B] forbruger.

Når klienten er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, om fastsættelsen af salæret og om de med bistanden forbundne omkostninger.

Hvis bistanden ydes til et fast salær, skal dette oplyses. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne salærets størrelse, skal advokaten angive den måde, hvorpå salæret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Beløbet skal oplyses inklusive moms.

Advokat [B] har ikke givet opdrags- og prisoplysning, og det påhviler derfor advokat [B] at godtgøre, at der er udført arbejde, som er aftalt med klienten, og at salæret er rimeligt i forhold til det aftalte udførte arbejde og klientens berettigede forventninger.

Med et langstrakt forløb og fortsat bistand efter fakturaen i marts 2017 på 37.500 kr. finder Advokatnævnet, at [klager] må have haft en forventning om, at der ville

påløbe yderligere salær udover de 18.750 kr., som det blev aftalt at udskyde betalingen af.

Henset hertil og til omfanget af det af advokat [B] udførte arbejde med sagen, som er dokumenteret ved de af advokat [B] indsendte akter, samt henset til det opnåede resultat og den værdi, som arbejdet har tilført [klager], finder Advokatnævnet, at salæret på 87.500 kr. inkl. moms ikke kan anses for urimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, og Advokatnævnet godkender derfor salæret.

Herefter bestemmes:

En del af klagen afvises, og i øvrigt pålægges advokat [B] en bøde til statskassen på 20.000 kr.

Advokat [B]s salær på 87.500 kr. inkl. moms godkendes.

På nævnets vegne

Mikael Sjöberg